

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยศึกษากับการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาของหญิงที่คลอด  
ในโรงพยาบาล ในภาคเหนือของประเทศไทย



นางสาวนิกคา ไชคณนยสิทธิ์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูทปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530


ISBN 974-568-182-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012900

I10293285.

RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND PERCEPTION OF MATERNAL  
ROLE OF WOMEN GIVING CHILD BIRTH IN HOSPITALS IN THE  
NORTHERN REGION OF THAILAND



Miss Nidda Chokbunyasit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements  
for the Degree of Master of Education  
Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-182-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคึกสรรกับการรับรู้บทบาทการเป็น  
มารดาของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล ในภาคเหนือของ  
ประเทศไทย


โดย นางสาวนิกคภา ไชกมุขยสิทธิ์

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

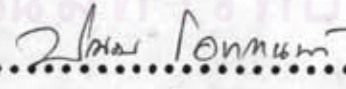



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น  
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

  
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการสอบ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

  
..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

  
..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปรุณโชติ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการรับรู้บทบาทการเป็นเมารคา  
ของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล ในภาคเหนือของประเทศไทย

ชื่อนิสิต นางสาวนิตดา โชคบุญยสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2529



บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้บทบาทการเป็นเมารคา  
ของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล ในภาคเหนือของประเทศไทย และศึกษาทัศนคติ  
การรับรู้บทบาทการเป็นเมารคา หัวหน้านายคือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สัมพันธภาพ  
ในชีวิตสมรส ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ วิธีการคลอดและการสนับสนุนทางสังคม

ตัวอย่างประชากรคือหญิงที่มาคลอดในโรงพยาบาลในภาคเหนือของประเทศไทย  
จำนวน 200 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์  
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยนำไปหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน การหาความ  
เที่ยงของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพในชีวิตสมรส การสนับสนุนทางสังคมและการ  
รับรู้บทบาทการเป็นเมารคา โดยการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชได้ค่า  
ความเที่ยง .87, .81 และ .71 ตามลำดับ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ เอส ที เอส เอส  
เอ็กซ์ หากำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ  
เพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยการรับรู้บทบาทการเป็นเมารคาของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล  
ในภาคเหนือของประเทศไทย มีระดับสูงกว่าระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่  
ระดับ .01

2. อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สัมพันธภาพในชีวิตสมรสและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 วิธีการทดลองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ไม่สามารถสรุปได้ว่าภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทการเป็นมารดา

3. หัวหน้างานที่สามารถทำนายการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาลในภาคเหนือของประเทศไทย คือการสนับสนุนทางสังคม ระดับการศึกษา สัมพันธภาพในชีวิตสมรส วิธีคลอดและรายได้ ซึ่งสามารถทำนายการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาได้ร้อยละ 32.06, 7.79, 3.44, 2.56 และ 1.42 ตามลำดับ

4. สมการในการทำนายการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล ในภาคเหนือของประเทศไทย เป็นดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 55.6172 + .3661 \text{ SUPP} + 3.2041 \text{ EDUC} + .2785 \text{ MAR} \\ -4.8092 \text{ DELI} + .0011 \text{ INCOME}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .2989 \text{ SUPP} + .1722 \text{ EDUC} + .2195 \text{ MAR} - .1522 \text{ DELI} + \\ .1486 \text{ INCOME}$$

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Relationships Between Selected Factors and Perception of Maternal Role of Women Giving Child Birth in Hospitals in the Northern Region of Thailand

Name Miss Nidda Chokbunyasit

Thesis Advisor Assistant Professor Pranom Othaganont, Ed.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1986



ABSTRACT

The purposes of this research were to study the level of maternal role and to search for the variables that would be able to predict the maternal role. Two hundred women giving child birth who admitted at postpartum unit in hospitals in the Northern Region of Thailand were selected by simple random sampling techniques. The research instrument developed by the researcher was four parts of an interview schedules; demographic data, marital relationships, social support and perception of maternal role, Nine experts reviewed the instrument in order to ensure the content validity. The reliability computed by Cronbach's Alpha Coefficient on the part of marital relationships, social support and perception of maternal role were .87, .81 and .71 respectively

A Statistical Package for Social Science (SPSS-X) Computer program was used for data analysis, various statistical methods ; percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment

correlation, multiple correlation coefficient and stepwise multiple regression were conducted.

The major findings were as follows :

1. The mean score of perception regarding maternal role of women giving child birth was higher than middle level and significant difference at the level of .01

2. Age, educational level, family income, marital relationships and social support positively related to perception of maternal role in women giving child birth at the .01 level of significance, on the other hand, at the level of .01, procedure of delivery were negatively related to perception. There was no relationships between complication during pregnancy and perception of maternal role in women giving child birth.

3. The predictors of maternal role perceived by women giving child birth were social support, educational level, marital relationships, procedure of delivery and family income.

3.1 Social support was able to predict perception of maternal role which explain 32.06% ( $R^2 = .3206$ )

3.2 Educational level was able to predict perception of maternal role which explain 7.79 % ( $R^2 = .0779$ )

3.3 Marital relationships was able to predict perception of maternal role which explain 3.44 % ( $R^2 = .0344$ )

3.4 Procedure of delivery was able to predict perception of maternal role which explain 2.56 % ( $R^2 = .0256$ )

3.5 Family income was able to prediction of maternal role which explain 1.42 % ( $R^2 = .0142$ )

4. The predictor equation was as follow :

In raw scores

$$Y' = 55.6172 + .3661 \text{ SUPP} + 3.2041 \text{ EDUC} + .2785 \text{ MAR} \\ - 4.8092 \text{ DELI} + .0011 \text{ INCOME}$$

In standard scores

$$Z' = .2989 \text{ SUPP} + .1722 \text{ EDUC} + .2195 \text{ MAR} - .1522 \text{ DELI} \\ + .1486 \text{ INCOME}$$



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย





## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ  
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้ให้  
ความรู้ แนวคิด คำแนะนำและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่  
อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณา ปุณฺณโชติ ที่กรุณาให้คำปรึกษา  
เกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ด้วยความกรุณาและความสนใจ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน  
เจตนาและความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา  
ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๑ ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ  
ที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาล ตลอดจนพยาบาล  
ในหน่วยหลังคลอดของโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่กรุณาให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก  
เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณคุณแม่ ที่ ๆ และน้อง ที่เป็นกำลัง  
ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงด้วยดี

นিকা โชคบุษยสิทธิ์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ .....	ช
สารบัญตาราง .....	ฎ
บทที่	
1    บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	6
ปัญหาของการวิจัย .....	7
สมมติฐานของการวิจัย .....	7
ขอบเขตของการวิจัย .....	8
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย .....	9
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย .....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย .....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย .....	12
2    วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	13
มโนทัศน์เกี่ยวกับการรับรู้ .....	13
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท .....	15
บทบาทการเป็นมารดา .....	17
ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อบทบาทการเป็นมารดา .....	34

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย .....	47
	ประชากร .....	47
	ตัวอย่างประชากร .....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	50
	การทำความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ .....	54
	การหาความเที่ยง .....	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล .....	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	58
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ .....	79
	สรุปผลการวิจัย .....	80
	อภิปรายผล .....	83
	ข้อเสนอแนะ .....	92
	บรรณานุกรม .....	95
	ภาคผนวก .....	107
	ประวัติผู้เขียน .....	138

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามโรงพยาบาล .....	48
2	จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามโรงพยาบาล .....	49
3	จำนวนและร้อยละของหญิงที่คลอด จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ลักษณะครอบครัว ภาวะแทรกซ้อน จากการตั้งครรภ์ และวิธีคลอด .....	60
4	จำนวนและร้อยละของหญิงที่คลอด จำแนกตามภาวะแทรกซ้อน จากการตั้งครรภ์ ชนิดของการคลอดผิดปกติและความรู้สึกต่อการคลอด .....	62
5	จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ให้การสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามบุคคลที่สำคัญต่อหญิงที่คลอด .....	64
6	จำนวนและร้อยละของหญิงที่คลอด จำแนกตามระดับการรับรู้บทบาทการเป็นมารดา .....	66
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้บทบาทการเป็นมารดาของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล ในภาคเหนือของประเทศไทย ของค่าที่เป็นจริงกับค่าที่คาดหวัง .....	67
8	จำนวนและร้อยละของหญิงที่คลอด จำแนกตามระดับสัมพันธภาพในชีวิตสมรส .....	68
9	จำนวนและร้อยละของหญิงที่คลอด จำแนกตามระดับการสนับสนุนทางสังคม .....	69
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทการเป็นมารดากับอายุ ระดับการศึกษา รายได้ สัมพันธภาพในชีวิตสมรส ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ วิธีคลอดและการสนับสนุนทางสังคม ...	70

11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการรับรู้บทบาทการเป็นมารคากับตัวทำนายและการทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .....	73
12	การหากลุ่มตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายการรับรู้บทบาทการเป็นมารคา .....	74
13	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย ค่าทดสอบสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายและค่าคงที่ของสมการทำนาย .....	77

ศูนย์วิทยพัชกร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย